

tvorba vztahující se k historii ji přivedla i k osudu národní spisovatelky Boženy Němcové, která se v říjnu 1854 přestěhovala z Ječné ulice čp. 516 pod Emauzský klášter, do tehdejší ulice Pod Emauzy čp. 1378 (dnešní Vyšehradská 45). Božena Němcová zde sice prožila jen necelý jeden rok, byl to ale čas plný událostí, intenzivní literární práce i posledního citového vzplanutí, a zároveň rok značné hmotné bídy, z níž jí nepomohlo ani dopsání a sešitové vydání díla *Babička*. Je právě zásluhou Jany, že na tomto domě dnes visí pamětní deska.

V posledních letech se Jana Osbornová přátelila rovněž s matkou tehdejšího ředitele Ústavu pro českou literaturu AV ČR, prof. Pavla Janouška, a tak se účastnila mnoha literárních večerů, besed, prezen-

tací a diskuzí. Navštěvovala i další, regionální akce, např. literární férie Klubu autorů Jižního města. Málokdo ví o její tvorbě drobných próz, úvah a zamyšlení, často fejetonové dimenze. Namátkou jmenujme *Prokletí krásy* aneb *krása prokletá*, nebo jiný text: *Nebe – peklo – ráj*, který poslala v r. 2013 do literární soutěže s vypsáním tématem pro seniory: *Duše v Rájské zahradě*.

Na závěr necht' zazní poslední odstavec z autorské prózy *Klíč ke štěstí* (máme každý ve své kapse, aniž bychom to věděli...): Určitě úplně jiný postoj ke štěstí mají ti, jimž je dána, často již od dětství, náboženská víra. Toto nemám schopnost, ani nemohu, nijak posuzovat. Vím však, že je velmi mnoho těch, jimž víra nebyla nikdy dána, nebo ji, žel, ztratili. K těm tímto zde

2 a 3 Šáchor *Cyperus rotundus* (obr. 2), tropická invazní rostlina, kterou se Jana Osbornová zabývala už v 60. a 70. letech 20. stol. při svých návštěvách Egypta. Zajímala se tam především o společenstva polních plevelů. Interiér egyptského políčka (3), v popředí s dochanem klasnatým (*Pennisetum glaucum*) a cibulí (*Allium cepa*). Oáza Bahariya. Foto P. Pokorný (obr. 2 a 3)

promlouvám. V pokoře, bez nejmenší „namyšlenosti“ nad vlastním „chytráctvím“. Pouze ve snaze ukázat, jak různé drobnosti mohou pomoci úspěšně, vlastními silami, hlavně však s lehkým úsměvem v tváři udržet se velmi dlouho, možná stále *na cestě za štěstím*... aniž bychom mudrovali, co vlastně to štěstí je...

Bořivoj Šarapatka

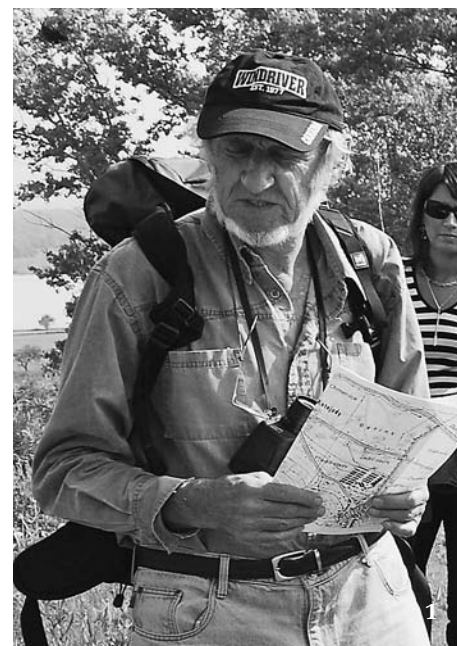
Vzpomínka na Otakara Štěrbu

Prof. RNDr. Otakar Štěrba, CSc., zemřel 2. března 2017 ve věku 83 let. Začátkem r. 1990 založil naši katedru, tehdy s názvem katedra ekologie (nyní ekologie a životního prostředí) Přírodovědecké fakulty Palackého v Olomouci a zároveň byl zvolen prvním polistopadovým děkanem Přírodovědecké fakulty. Vystudoval zoologii na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně. V r. 1991 byl jmenován prvním profesorem ekologie, funkci děkana PříF zastával v letech 1990–93. V r. 2008 byl jmenován emeritním profesorem v oblasti ekologie a životního prostředí.

Na pracoviště ekologie přešel z katedry zoologie, kde rozvíjel zejména obor hydrobiologie. Problematiku související s vodním prostředím neopustil ani na novém pracovišti a rozšířil ji do širšího prostředí celé nívné oblasti. V této souvislosti vzpomínám, jak jsme v 90. letech 20. stol. vypracovali řadu projektů optimalizujících konkrétní území říční krajiny. Zmínit lze např. povodí Jevíčky, Opavy nebo v období po povodních také intravilán Olomouce.

Na katedře jsme v té době sledovali i jeho mnohdy dobrodružné aktivity související s cestami do vzdálených exotických oblastí. Některých pracovních cest nejen po Evropě jsme měli možnost se také účastnit a sledovat, s jakým klidem se po neznámých územích pohybuje. Rád na toto období vzpomínám a oceňuji, že jsme mohli vedle řešení výzkumných grantů pomáhat i praxi a státní správě s problémy souvisejícími s životním prostředím a s naší mnohde lidmi velmi pozměněnou krajinou. Uvědomil jsem si to i před několika měsíci, kdy mě kolega při průzkumu území přivezl k vodní nádrži vhodně začleněné do krajiny a připomněl mi, že jde o nádrž, kterou jsme s prof. Štěrbou před více než 20 lety v tomto území navrhli. Otakar Štěrba již toto dílo bohužel nevidí, ale výsledky jeho práce v krajině a v myslích kolegů zůstanou.

Otakar Štěrba byl nejen významným ekologem a obětavým učitelem, ale také cestovatelem, spisovatelem, dokumentaristou, vodákem a horolezcem. Účastnil se řady prvosjezdů horských řek a horole-

1 Otakar Štěrba při řešení území na Kroměřížsku. Foto B. Šarapatka

zeckých expedic. Se svou ženou Dinou – českou horolezkyní, založili projekt české nemocnice v Pákistánu, o které také natočili dokumentární film. Ten i řada monografií nám ho budou připomínat nadále.